

Kościół stał się simultanicznym, następnie parafialnym. Od roku 1819 w zabudowaniach poklasztornych znajduje się więzienie istniejące do dziś.

Kościół

Budowę kościoła i klasztoru rozpoczęto w 1289 r. Odpowiedzialnym za budowę był prawdopodobnie Theodoricus - magister operis wymieniony w dokumencie zamiany Byszewa.

Po rozebraniu klasztornego krużganka wzniesiono rząd kaplic południowych, uzyskując zarazem lepsze doświetlenie wnętrza kościoła, kaplice południowe powtórzyły układ kompozycyjny kaplic północnych. Wnętrze kościoła uzyskało barokowy wystrój i niezwykle bogate wyposażenie (ołtarz główny, boczne, ambona z herbem Gnińskiego, stalle i konfesjonały, obrazy m.in. opat Gniński otrzymujący przywileje od papieża z widokiem klasztoru u dołu), bryła zewnętrzna otrzymała zwieńczenie barokowymi szczytami, wieżyczki komunikacyjne przy prezbiterium baniaste hełmy, na skrzyżowaniu nawy i transeptu stanęła potężna wieżyczka - sygnatura z dzwonami. Na jej baniastym hełmie od południa umieszczony został złożony kartusz herbowy (opata Gnińskiego) widoczny w promieniach słońca z pałacu opata [Fot. 6].

Kościół w stylu gotyckim: prezbiterium bazylikowe z 4 ćw. XIII w., nawa bazylikowa z transeptem i rzędem kaplic północnych z I połowy XIV w. Rząd kaplic południowych z końca XVII w. Wnętrze, szczyty i hełmy wieńczące barokowe z 2 połowy XVII w. Barokizacja wnętrza objęła wprowadzenie w miejsce ostrołukowych gotyckich arkad międzynawowych i zamknięcia okien - łuków barokowych, opięcie naw i prezbiterium pilastrami, wprowadzenie barokowych sklepień w nawie głównej korpusu i ramionach transeptu oraz stiukową dekorację sklepień gotyckich. Kościół prezentuje wysoki poziom rzemiosła budowlanego Cystersów na przełomie XIII i XIV w.

Fot.6

Kościół w układzie bazylikowym z transeptem, w formie krzyża łacińskiego. Prezbiterium 3-nawowe, zamknięte ścianą prostą. Krypta we wschodniej części prezbiterium, podwyższonej o 1 stopień, 1-przestrzenna, sklepiona pełną kolebką. Kaplice boczne kryte